

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Складність узгодження економічних інтересів в умовах рецесії зумовлює важливість домінуючих аспектів самоорганізації економічних систем орієнтованих на реалізацію інноваційного потенціалу підприємництва. При цьому на створення інновацій істотно впливає соціальний капітал чітко розмежований мікроінституціональним проектуванням при вирішенні конкретних ситуацій у випадку блокування змін, які формуються під адміністративним тиском. Проблеми недосконалості інституційної системи зумовлює блокування ініціатив і поступову інноваційну пастку, що посилює технологічну відсталість виробництва. Особливо актуальна подібна проблема для аграрного сектора, оскільки зношеність основних фондів в багатьох регіонах досягнула практично критичного рівня, а національна фінансова система і фондовий ринок на створюють можливості для прискореної модернізації.

Проблема реалізації конкурентного потенціалу підприємництва досліджується в працях З. Варналія, М. Бутка, О. Кузьміна, Л. Федулової, С. Васильчак, В. Ткаченко, П.Музики та інших відомих науковців економічної школи України.

Згідно звіту European Investment Monitor компанії «Ернст енд Янг», за 2002-2012 рр. кількість інвестиційних проектів в країнах Центральної і Східної Європи збільшилася на 50 %. При цьому кількість проектів прямих іноземних інвестицій збільшилася з 83 до 128 [1]. На думку ж фахівців Міністерства доходів і зборів України, 89 % операцій з цінними паперами на фондовому ринку України можна віднести до різного роду фіктивних схем. Враховуючи недосконалість інституційної системи підтримки підприємництва, фактичні результати істотно відрізняються від очікуваних перспектив істотного підвищення конкурентоспроможності до 2020 року, які задекларовано в програмних документах стратегічного характеру в Україні.

За даними дослідження Інституту розвитку менеджменту в Лозанні (IMD), за 2009-2013 рр. міжнародна конкурентоспроможність України за можливістю ефективного ведення підприємницької діяльності підвищилася з 53 на 51 позицію у рейтингу. За аналогічний період в Польщі прогрес зумовив переміщення країни з 50 на 35 місце рейтингу [2]. На думку авторів, подібне відставання можна подолати за умови прискореної політики модернізації дозвоільно-контролюючої системи та створенні передумов для доступу до кредитних ресурсів за процентними ставками, що незначно відрізнятимуться від середніх для підприємців в ЄС.

Узагальнена інформація про розвиток підприємництва у Львівській області наведено в табл.1.

Таблиця 1

Розвиток підприємництва у Львівській області в 2012 р.[3]

Регіон	Кількість підприємств, од	Кількість найнятих працівників, тис. осіб		Чистий прибуток (збиток) млн. грн.	Підприємства, які одержали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
		тис. осіб	у % до загал. к-сті найманих працівників регіону		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат
Львівська область	17332	372,0	100	1194,7	61,0	4601,4	39,0	3406,7
по великих підприємствах	29	109,5	29,4	406,5	57,1	960,7	42,9	554,2
по середніх підприємствах	935	158,2	42,5	946,9	59,8	2458,8	40,2	1511,9

по малих підприємствах	16368	104,3	28,1	-158,7	61,1	1181,9	38,9	1340,6
у т.ч. по мікропідприємствах	13447	40,4	10,9	-265,4	61,0	442,0	39,0	707,4

Наведені в табл.1 дані свідчать про необхідність створення сприятливих умов для підтримки суб'єктів малого бізнесу в регіоні, особливо в сільській місцевості, де значна частина робочих місць залежить від приватної ініціативи конкретних власників. Наприклад у Волинській області найбільші крупнотоварні виробники сільськогосподарської продукції контролюються або де-факто є власністю національного капіталу, а у Львівській області провідні виробники і підприємства харчової промисловості належать зарубіжним власникам. Саме тому у Волинській області більшість агропромислових компаній несуть додаткову відповідальність інвестуючи у розвиток інфраструктури і виконуючи важливі соціальні функції, а у Львівській області подібні альтруїстичні вчинки характерні лише для фермерських господарств і середніх за розмірами підприємств.

В Україні у 2012 році більше ніж 2,6 тис. підприємств аграрного сектору залучили кредитів на 13,5 млрд. грн., а у Львівській області - лише 280 суб'єктів, включаючи фермерські господарства, залучили кредитні ресурси на 126,8 млн. грн. При цьому в Україні неможливо використати перевагу низького валютного курсу, оскільки промислове виробництво сільськогосподарської техніки не є основою технологічної модернізації галузі та залежне від імпорту агрегатів або спільних складальних виробництв.

Слід зазначити, що реалізація ініціатив розвитку підприємництва в сільській місцевості за європейською практикою дещо прискорили динаміку розвитку бізнесу. З початку 2012 р. за півтора роки у Львівській області як малий аграрний бізнес започаткували діяльність з виробництва сільськогосподарської продукції 109 осіб, з яких 55 бізнес проектів у галузі тваринництва і 54 проекти у галузі рослинництва. При цьому основною проблемою для малого бізнесу залишається обмеженість джерел фінансування, оскільки початкові інвестиції здійснюють переважно виключно за рахунок власних коштів.

Для прискорення динаміки розвитку підприємницької діяльності в сільській місцевості регіону, на думку авторів, необхідно здійснити комплекс заходів з метою:

- створення передумов для розвитку кооперативно-кластерної міжрегіональної системи виробництва і збуту сільськогосподарської продукції;
- збільшення фінансової підтримки малого підприємництва за рахунок коштів обласного та місцевого бюджетів;
- пріоритетна підтримка розвитку соціального підприємництва в сільській місцевості;
- розширення мережі реєстраційних служб Міністерства юстиції України в сільській місцевості;
- проведення регіонального конкурсу мікропроектів аграрного бізнесу на районному рівні з цільовим фінансуванням 15-20 подібних проектів з обласного бюджету у кожному районі щорічно при створенні щонайменше 10 нових робочих місць.

1. *European Investment Monitor 2013. Ernst & Young's attractiveness survey Europe 2013. Coping with the crisis, the European way [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.eyeim.com/pdf/E&Y%20European%20Attractiveness%20Survey%202013.pdf>*

2. *IMD World Competitiveness Yearbook 2013 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://imd.org/yearbook_2013_rep.pdf.*

3. *Діяльність суб'єктів господарювання Львівщини: стат. збірник / за ред. С.І. Зимовіної. – Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2013. – 86 с.*